

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Фінансового менеджменту та фондового ринку

**РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійна програма Фінанси, фінансовий менеджмент
та страхування**

**на тему:
«ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА:
МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ»**

Виконавець:

студент факультету ФБС
Біб Володимир Віталійович

/підпис/

Науковий керівник:

канд. екон. наук, старший викладач
Домбровська Софія Олексіївна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Ефективність управлінських рішень як у мікроекономічному, так і в макроекономічному контекстах у ринковій економіці значною мірою залежить від оцінки та управління фінансовою стійкістю суб'єктів господарювання. Дана оцінка виходить за рамки простого розрахунку коефіцієнтів і включає комплексний набір показників і методів, які охоплюють різні аспекти діяльності підприємства. Багато українських підприємств наразі стикаються з проблемами структури капіталу та не мають достатнього оборотного капіталу. Проте, своєчасно впроваджуючи заходи, спрямовані на підвищення довгострокової фінансової стійкості, підприємства можуть покращити свій загальний потенціал, відновити платоспроможність та підвищити прибутковість. Для запобігання виникненню негативних кризових ситуацій вкрай важливо, щоб управлінські ланки мали доступ до актуальної інформації щодо поточного рівня фінансової стійкості та здатності підприємства розвиватися. Таку вкрай важливу фінансову та аналітичну інформацію можна отримати лише шляхом оцінки фінансової стійкості підприємства, що підкреслює важливість досліджуваної теми.

Дослідженню методів оцінки та підходів управління фінансовою стійкістю підприємства присвячено праці науковців, серед яких Базилінська О. Я., Варналій З. Х., Говорушко Т. А., Копилук О. І., Костирко Л. А., Масленников Є. І., Пілецька С. Т., Сподіна А. О. та інші. Тема дослідження потребує подальшого розвитку у зв'язку з нестабільними та загрозовими для фінансової стійкості сучасними умовами функціонування підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи є на основі узагальнення теоретичних засад оцінювання та управління фінансовою стійкістю підприємства сформулювати рекомендації з підвищення фінансової стійкості підприємства.

Для досягнення мети необхідно вирішити такі **завдання**, як:

1. Виявити сутність і значення фінансової стійкості підприємства.
2. Висвітлити методи оцінювання фінансової стійкості підприємства.
3. Навести підходи до управління фінансовою стійкістю підприємства.
4. Проаналізувати фінансово-економічний стан ТОВ «НОВА ПОШТА».
5. Оцінити фінансову стійкість ТОВ «НОВА ПОШТА».
6. Виявити чинники впливу на фінансову стійкість підприємства.
7. Запропонувати напрями забезпечення фінансової стійкості підприємства.
8. Сформулювати рекомендації з підвищення фінансової стійкості підприємства.

Об'єктом дослідження є процеси оцінювання та управління фінансовою стійкістю підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних основ оцінювання та управління фінансовою стійкістю підприємства.

Методи дослідження. У роботі використано методи синтезу, аналізу, наукової абстракції, спостереження, групування, наукового узагальнення, порівняння, систематизації, індукції та дедукції, графічний та табличний методи.

Інформаційна база дослідження представлена навчальними посібниками та науковими працями вчених-економістів та інтернет-ресурсами з досліджуваної тематики, фінансовою звітністю та звітами про управління ТОВ «НОВА ПОШТА».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складена зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 94 сторінки, основний текст викладено на 65 сторінках. У роботі наведено 15 таблиць та 18 рисунків. Список використаних джерел представлено з 34 найменувань. У роботі 4 додатка на 24 сторінках.

Публікації. За результатами дослідження прийнято участь у VIII Студентській науково-практичній конференції факультету фінансів та банківської справи ОНЕУ (м. Одеса, 2024 р.) та опубліковано тези доповіді на тему «Фінансова стійкість підприємства: методи оцінювання та управління».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

В першому розділі роботи «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА» представлено теоретичні засади оцінювання та управління фінансовою стійкістю підприємства, наведено сутність фінансової стійкості підприємства, висвітлено методи оцінювання фінансової стійкості підприємства та охарактеризовано підходи до управління фінансовою стійкістю підприємства.

У другому розділі роботи «ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «НОВА ПОШТА» фінансово-економічний стан ТОВ «НОВА ПОШТА», оцінено його фінансову стійкість, виявлено чинники, які здійснюють вплив на фінансову стійкість підприємства.

У третьому розділі роботи «ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ОЦІНЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА» запропоновано напрямки забезпечення фінансової стійкості підприємства та сформульовано рекомендації з підвищення фінансової стійкості підприємства.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Спроможність підприємства працювати та розвиватися, зберігаючи при цьому стабільну рівновагу між його активами та зобов'язаннями в умовах змін зовнішніх та внутрішніх обставин, визначає його фінансову стійкість, яка

забезпечує постійну платоспроможність та інвестиційну привабливість у межах прийнятного порогу ризику. Оцінювання фінансової стійкості дозволяє оцінити ефективність управління підприємства власними та позиковими коштами. Недостатня фінансова стійкість може призвести до того, що підприємство стане неплатоспроможним і не матиме необхідних ресурсів для виробництва та господарської діяльності в цілому.

2. Оцінювання фінансової стійкості підприємства потребує наукового підходу та відповідних методів, вибір яких залежить від конкретних умов і факторів, наявних у середовищі функціонування підприємства. Хоча коефіцієнтний та агрегатний методи широко використовуються, важливо також включити точковий та інтегральний методи для більш надійної та інформативної оцінки фінансової стійкості. Дані методи взаємопов'язані та доповнюють один одного, підкреслюючи важливість їх спільного використання або розробки нового та вдосконаленого підходу. Такий комплексний підхід спрямований на досягнення та підтримку стабільного фінансового стану, ліквідності та платоспроможності, а також на своєчасне виявлення слабких сторін та прийняття обґрунтованих рішень для сприяння фінансовому розвитку підприємства.

3. Оцінювання фінансової стійкості підприємства є актуальною задачею в його управлінні, оскільки дозволяє виявити слабкі місця та здійснити відповідні заходи щодо їх усунення. Одним із ефективних підходів є системний підхід до управління, який передбачає встановлення конкретних сфер відповідальності за різні процеси, пов'язані з фінансовою стійкістю. Ці сфери включають операційну зону, яка зосереджена на короткостроковому балансі та забезпеченні своєчасної оплати зобов'язань для запобігання банкрутству в майбутньому; тактична зона, яка спрямована на підтримання фінансової рівноваги в середньостроковій перспективі шляхом виявлення потенційних причин нестійкості та розробки превентивних заходів; та стратегічна зона, яка орієнтована на довгострокову фінансову рівновагу та створення умов для зростання ринкової вартості підприємства. Використовуючи оптимальні підходи, стає можливим точно визначити вразливі місця всередині підприємства за допомогою оцінки його різних показників, що дозволяє розробити індивідуальні стратегії для виправлення або запобігання будь-яким потенційним кризовим ситуаціям, які можуть виникнути.

4. ТОВ «НОВА ПОШТА», засноване в 2001 році, є українською компанією, яка спеціалізується на послугах прискореної доставки документів, вантажів і посилок для фізичних осіб і юридичних осіб. За аналізовані 2020-2023 роки відзначається зростання чистого доходу від реалізації продукції, валового прибутку, фінансового результату від операційної діяльності, фінансового результату від оподаткування та чистого прибутку компанії. Ліквідність компанії знаходиться на досить сприятливому рівні та майже відповідає рекомендованим значенням. Ділова активність ТОВ «НОВА ПОШТА» характеризується зниженням оборотності активів, , кредиторської заборгованості, основних засобів та власного капіталу, проте спостерігається

пришвидщення оборотності дебіторської заборгованості та оборотних активів. За умови, що середня галузева рентабельність становить 2,7%, показники рентабельності ТОВ «НОВА ПОШТА» перевищують її, і у 2023 р. вона зростає, що свідчить про позитивну динаміку прибутковості діяльності компанії.

5. За аналізований період (2020-2023 рр.) відзначається збільшення питомої ваги власного капіталу, зменшення питомої ваги довгострокових та короткострокових зобов'язань. Найбільшу питому вагу у структурі пасивів становить власний капітал у розмірі 41% у 2023 р. Власний капітал у 2023 р. порівняно з 2022 р. збільшився на 46% за рахунок зростання нерозподіленого прибутку. Проаналізувавши елементи необоротних активів ТОВ «НОВА ПОШТА», виявлено, що найбільшу питому вагу у 2023 р. становлять основні засоби (50%) та інші фінансові інвестиції (34%). Найбільшу питому вагу в оборотних активах у 2023 р. має дебіторська заборгованість з нарахованих доходів (30%), дебіторська заборгованість за продукцію (26%) та гроші та їх еквіваленти (25%). Довгострокові зобов'язання і забезпечення зросли у 2023 р. порівняно з 2022 р. внаслідок збільшення довгострокових кредитів банків на 31,50% та інших довгострокових зобов'язань – на 46,79%. Показники фінансової стійкості ТОВ «НОВА ПОШТА» знаходяться близько до меж рекомендованих значень, що свідчить про задовільний стан фінансової стійкості компанії. Тип фінансової стійкості ТОВ «НОВА ПОШТА» за аналізовані роки абсолютний, що свідчить про стійкий стан компанії та можливість адаптуватися до викликів та змін у зовнішньому економічному середовищі.

6. Для підвищення ефективності функціонування підприємства необхідний ретельний аналіз різних факторів, що впливають на фінансову стійкість протягом певного періоду часу. Цей аналіз служить для підтримки стратегій управління, полегшує точне прогнозування та сприяє ефективній реалізації планів. Варто зазначити, що діяльність підприємства можна розглядати як з зовнішньої, так і з внутрішньої позицій. Зовнішній аспект фінансової стійкості стосується стабільності економічного середовища, в якому працює підприємство, що підтримується шляхом відповідного макроекономічного регулювання з боку держави в умовах ринкової економіки. З іншого боку, внутрішній аспект фінансової стійкості відображає стан і динаміку ресурсного потенціалу підприємства, що забезпечує стійкі та сприятливі фінансово-економічні результати.

7. Успішне та стабільне функціонування підприємства в ринкових умовах значною мірою залежить від його фінансової стійкості. Для досягнення довгострокової фінансової стійкості необхідно реалізувати комплекс заходів. Ці заходи повинні ґрунтуватися на раціонально обґрунтованих принципах. Принципи, які сприяють фінансовій стійкості підприємства, охоплюють різні аспекти, такі як ефективне управління витратами, гарантія прибутковості, оптимізація виробничої структури, вдосконалення товарної політики, ефективне управління запасами та ефективне фінансове планування.

8. В умовах нестабільного фінансового клімату для підприємств вкрай важливо впровадити заходи, які підвищать рентабельність продажів, раціоналізують структуру капіталу та його вартість, оптимізують рівень запасів і ліквідують надлишкові активи. Крім того, слід уважно розглядати інвестиції з різним ступенем ризику, визначаючи пріоритетність їх реалізації на основі своєчасності та регулярно переглядаючи стратегічний план. Розробка заходів з управління фінансовою стійкістю повинна узгоджуватися з поточною політикою підприємства щодо управління активами. Ключовим аспектом підтримки фінансової стійкості має бути вибір відповідної фінансової політики, здатної адаптуватися до внутрішніх і зовнішніх змін, забезпечуючи при цьому необхідний рівень економічної безпеки діяльності підприємства.